

הוכן ע"י סוכל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyom.lco.il

מנחות דף ל"ה ע"א

החליף בסדר הפרשיות, באיזה אופנים פסול ובאיזה לא?

פנימית בחיצונית	פנימית בחיצונית ולהיפך	פנימית בפנימית וחיצונית בחיצונית
לאביי	פסול	כשר
לרבא	פסול	פסול

מהו מעברתא ומהו תיתורא? [תד"ה מעברתא].

מעברתא	תיתורא	
המעבר שבו מעביר הרצועות	העור שנכפל למטה לכסות פי הבתים	לרש"י ותוס'
המעבר שבו מעביר הרצועות	כל חלק העור שלמטה נקרא כן ¹	לערוך
רצועת עור שמניחים על תש"י ²	כל חלק העור שלמטה נקרא כן	ליש מפרשים

לרב חסדא³ דס"ל שאם נפסקו שתי בתים זה שלא כנגד זה כשרות⁴, ובכנגד פסולות, במאי מיירי?

זה שלא כנגד זה - כשרות	זה כנגד זה - פסולות	
ניקב בבית א' ובבית ג'	ניקב בב' בתים סמוכים	לל"ק ברש"י - בבתים ⁵
ניקב ב' דפנות שאינן סמוכות	ניקב בב' דפנות סמוכות	לל"א ברש"י - בדפנות ⁶

¹ הנה הערוך מפרש דמעברתא דתפילין הוא תיתורא, כמו שמצינו שגם הגשרים נקראים גם מעברתא וגם תיתורא. וכתבו תוס' שמה שפירש הערוך כן, אינו משום שס"ל שצריך שיהיה הכל מעור אחד כסברת רש"י [ועי' בתד"ה תיתורא], דהא בגמ' חשיב ליה כשתי הלכות נפרדות, אלא משום שהם מחוברים לכך חשבם כאחד.

² פי', תפילין של יד עלולים להשחק יותר, היות שהבגדים משתפשים בהם, ולכן נוהגים היום לתת עליהם איזה ריבוע מקרטון או מפלסטיק, ובזמנם היו כורכים עליהם רצועה כדי שלא ישתפשו, ול"מ היא הנקראת מעברתא.

³ ובפשטות משמע בסוגיא שרב הונא חולק וס"ל דכיון שניקב פסול ולא חשיב כל זמן שפני הטבלא קיימת. אמנם יש מפרשים דרב הונא לא קאי על נקב בבתים - והאריכו בזה המפרשים.

⁴ אמנם אם נפסקו שלש - פסולות, ומבואר במפרשים שאז אין חילוק בין עתיקא לחדתא ותמיד פסול בנפסקו ג'. ובנפסקו ב' גם באופן הפסול [זה כנגד זה וכדלהלן], הוא דוקא בחדתא [דאז חזינן שהוא עור מקולקל כבר מתחילה], אבל בעתיקא אפי' זה כנגד זה כשר. [כן היא גירסתנו וגירסת רש"י והרא"ש, אולם הרי"ף והרמב"ם גורסים להיפך, דישנות פסולות וחדשות כשרות].

⁵ פי', ללישנא זו כיון שיש נקב בבית חשוב כל הבית מקולקל, וא"כ אם יש גם נקב בבית שסמוך לו אפי' שאינו בדופן הסמוכה לנקב שבבית הזה, יש לפסול היות שהם ב' בתים מקולקלים שמסוכים. [וללשון השני, אם אינו בב' דפנות סמוכות אפי' שהם משני בתים סמוכים - כשר].

⁶ וס"ל שאם ניקב בשני בתים ואין הדפנות סמוכות - כשר, ורק אם הם סמוכות ודבוקות, או ששתי הדפנות הם מאותו בית, חשוב זה כנגד זה ופסול. [ולפי"ז יוצא גם חומרא ללשון זו, שאם ניקב ב' הדפנות של בית אחד פסול, ואילו ללשון הראשון יהיה כשר כיון שלא ניקבו שתי בתים].

חוכן ע"י סוכל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyom.lco.il

מנחות דף ל"ה ע"ב

רצועה שנפסקה תוך השיעור ותקנה באופנים דלהלן, מה הדין? [תד"ה פוק].

לתופרה מבפנים	לקושרה	
לא מהני	לא מהני	לרש"י
מהני	לא מהני	לר"ת

מהו שיעור אורך הרצועות?⁷ [תד"ה וכמה].

לרב אשי - פשוט	לרב כהנא - כפוף	לרש"י - צרדה אצבע
מאגודל עד אצבע	מאמה עד אצבע	לערוך ערך צרדה - צרדה אמה
מאגודל עד אמה	מאצבע עד אמה	לערוך ערך כף
מראש אצבע עד ראש אגודל כשהן פשוטות	מעיקר אגודל על ראש אצבע כשהן דבוקות	ליש מפרשים ⁸
ממקום הנחתן עד האצבע כשהיא פשוטה	ממקום הנחתן עד האצבע כשהיא כפופה	

האם צריך לקשור תפילין בכל יום? [תד"ה משעת].

תפילין של יד	תפילין של ראש	
צריך	צריך	לרבינו אליהו - קשירה ממש
לא צריך	לא צריך	לרבינו תם - הידוק
צריך	לא צריך	לסברת התוס' בתחילה

⁷ לרש"י ולתוס' ולערוך ערך כף, מיירי ברצועות דתפילין של ראש. ולערוך ערך צרדה וליש מפרשים שבתוס', מיירי ברצועות של תפילין של יד.

⁸ ולדבריהם שיעור רצועות של תפילין של ראש, הימנית עד הטבור, והשמאלית עד הלב. ובשימושא רבא ס"ל שהימנית ארוכה יותר - עד המילה.